

Per a aixecar la paret començada, s'utilitzaren les pedres abandonades que rodaven per aquells indrets procedents del derruït Moli de l'Oli. Acaben d'apareixer en aquell lloc sis grans lloses de pedra de cinc pams de llargada per un d'ample, qual forma i escarpellat descobreix que pertanyien a una gran font o pica d'aigua des del segle XVI instal·lada en aquells voltants.

La tassa tenia en sa part ample tres filades de pedra rematades en la forma de barana corrent en aquesta mena de construccions. En el frontis falta la pedra del mig, però les dues altres del cap superior i del peu mostren relleus suficients per a judicar la procedència de l'obra.

La part alta del dibuix representa el començament d'un escut amb bàcul i les infules, tal com sos coetanis de Poblet en el segle XVI. Es noten també començaments de relleus heràldics que deurién contenir la segona pedra i que, malgrat no vèures, sabem en qué consistian perquè la pedra inferior porta toscament gravada la inscripció següent:

ATTENDITE VOBIS, ET VNIVERSO
GREGI VESTRO

(cuideu-vos de vosaltres i de tot vostre remat)

Aquesta llegenda pertany a D. Pere Quexal (1526-1531) qual desgraciada fi com Abad de Poblet és prou coneguda.

La font, ara retrobada, serà eregida al centre del petit jardí fronter a la Casa del Mestre de Novicis, mancada de prou mèrit artístic per a ésser instal·lada al Museu pobletà, on hi ha un altre font del mateix prelat, primer posada a la plaça del Prior, i, després, tallada en part per a col·locar-la a la part d'una dependència del forn de pa del monestir.

Es curiós notar que l'Abad Quexal executà aquestes fonts, úniques que es troben a Poblet del seu temps. Sens dubte tingué per raó fonamental el distribuir les aigües que el seu antecessor, l'Abad Porta, havia canalitzat a dintre del monestir, i més endavant

ja no es feren grans tasses i si sols fonts de columnes, escampades pels claustre i les places.

Fou una excepció la font del claustre de Sant Esteva, que era millor un brollador artístic destinat a animar l'acollidor patiet on els frares convalescents discorrien tot apariat les plantes i flors que decoraven el jardí.

T.

NECROLOGIQUES

FRANCESC MARTORELL I TRABAL

El 31 d'octubre darrer moria sobtadament a Barcelona el nostre caríssim amic Francesc Martorell i Trabal. Era de l'Institut d'Estudis Catalans, on havia ingressat com a membre adjunt en 1916 i com a definitiu en 1918 al cobrir la vacant del Sr. Brocà. En els seus estudis de joventut havia estat un dels fundadors de l'Escola Espanyola d'Art i d'Arqueologia de Roma. Allí havia estat vora l'inquiet investigador i crític En Josep Pijoan. Després estudià a París fins a les primeries de la gran guerra.

Les seves publicacions estan casi be totes dispersades en revistes tècniques, raó per la qual te més interès fer-ne la llista:

Des de 1907 col·laborà a l'Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans amb un treball que signa juntament amb J. Rubió i Ramón d'Alòs, titulat «Inventaris inèdits de l'Orde del Temple a Catalunya».

En 1909 publicà un estudi sobre «Pere Moragas i la custòdia des Corporals de Daroca» en els Estudis Universitaris Catalans, III.

A l'Anuari de l'Institut (IV, 1911-12) publicà «Inventari dels béns de la cambra reial en temps de Jaume II (1323).

Amb el Sr. Valls i Taberner, al mateix Anuari de l'Institut, dona a llum «Pere Becet» (1365-1430).

El mateix any, en els *Cuadernos de Trabajo de la Escuela Española de Arqueología e Historia de Roma* publica uns *Fragments inéditos de la Ordinatio Ecclesiae Valentinae*.

L'Anuari de l'Institut, 1915-1920 porta dos treballs de F. Martorell, l'*Informe de la Secció*

Històric-Arqueològica a l'I. d'E. C. sobre els treballs presentats al Premi Francesc Vives, 1916, que signa amb el Sr. Jaume Massó i Torrents, i un estudi sobre les *Inscripcions sepulcrales de Tarragona*.

A la festa anual de l'Institut celebrada el 5 de maig del 1923 llegeix un discurs sobre «Alguns aspectes de la vida íntima d'Alfons el Magnànim». Aquest discurs aparegut a la premsa diària, tant erudit com curiós pel gran públic, és dels raríssims escrits de F. Martorell que han sortit del clòs dels estudiosos-tècnics.

L'any següent col·labora a la «Miscellanea Francesco Ehrle» (Roma): *Un inventario della Biblioteca di Calisto III*.

En 1925 publica *Una narració inèdita del viatge de l'emperador Frederic III de Nàpols en l'any 1462*, en: «Eine Festschrift... Heinrich Finke gawidmet. Münster i W.»

L'any 1926 publica en la col·lecció «Els Nostres Clàssics» de l'Editorial Barcino, un curiosíssim *Epistolari del segle XV. Recull de cartes privades*. També col·labora a la «Fundació Bernat Metge» establint el text de les *Obres menors de Publi Corneli Tàcit* (1926).

Te dues publicacions sobre la Catedral de Barcelona: una de l'Arxiu Mas, text català, castellà i francès (1927), i una de la col·lecció «Catalunya Artística» vol. I. (Llibreria Verdaguier, 1929).

Als Estudis Universitaris catalans (XII 1927) publica els *Manuscrits dels PP. Caresmar, Pasqual i Martí a la Biblioteca del convent de Franciscans de Balaguer*.

En 1928, a «Franciscalia» (Editorial Franciscana) dona a llum *Tres retaules franciscans a Mallorca*.

Darrerament, en 1931, signa amb el senyor Ferran de Sagarra, a l'Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans (VII, 1921-26) la *Informació presentada a la Secció Històrico-Arqueològica de l'I. d'E. C. respecte la publicació d'un «Recull de textos catalans per a servir d'estudi del Dret Català antic»*.

Aquesta activitat d'investigador estava de més a més absorvida per altres col·laboracions en els organismes de cultura catalana. La seva intervenció hi fou preciosa, no solament en l'aspecte positiu, sino també en el negatiu d'impedir els desencerts de la precipitació. A la seva competència unia un esperit crític que els seus amics d'estudis estimaven i aplaudien. Una de

les seves últimes intervencions en l'esfera cultural catalana signé la fundació del Taller-Escola de Pintura i Escultura de Tarragona, en el Patronat de la qual entrà amb la representació de la Ponència d'Arxius, Biblioteques i Museus de Catalunya, i en aquells dies dificultosos de l'estabilització de dita Escola, la seva intervenció hi signé definitiva. Hi tenia un afecte extraordinari; hi xifrava grans esperances per l'ensenyament artístic de Catalunya: podem dir que fou l'última obra seva, en la que hi tenia posats els seus millors amors.

Seria interminable l'enumeració de les seves intervencions en els afers de cultura catalana, especialment en els anys darrers. No podem, però negligir de fer esment de la seva tasca a l'Universitat de Barcelona, on era professor, i a la Secció Històrica de l'Institut d'Estudis Catalans, de la que era secretari.

A la matinada del dia de Nadal, en sa casa senyorial del carrer de Caballers d'aquesta ciutat, morí cristianament l'estimat consoci En Carles de Castellarnau i de Miró, advocat i dipositari pagador del Ajuntament.

Home de vasta cultura, además d'exercir amb vertader sacerdocí la seva professió, es dedicava al cultiu de les Belles Arts, havent aconseguit reunir en sa casa pairal algunes peces de remarcable relleu, a part de no desatendre l'explotació de l'hermosa finca «Vilafortuny», que dirigia personalment amb manifesta competència.

El Sr. Castellarnau deixa al morir un rastre indel·leble: la simpatia i la bondat amb les que es captivava l'estimació de quants el coneixien i el tractaren.

Reposi en pau el dilecte amic i sàpigan el seus familiars que l'Arqueològica sent com pròpia la desgràcia que ploren.

NOTICIARI

EL NOU DELEGAT DE BELLES ARTS

El nomenament de N'Enric Bayerri Bertomeu per l'alta inspecció de les Belles Arts en les comarques tarragonines, ha merescut entre els sectors que miren amb el major entusiasme les coses d'Història, l'Arqueologia